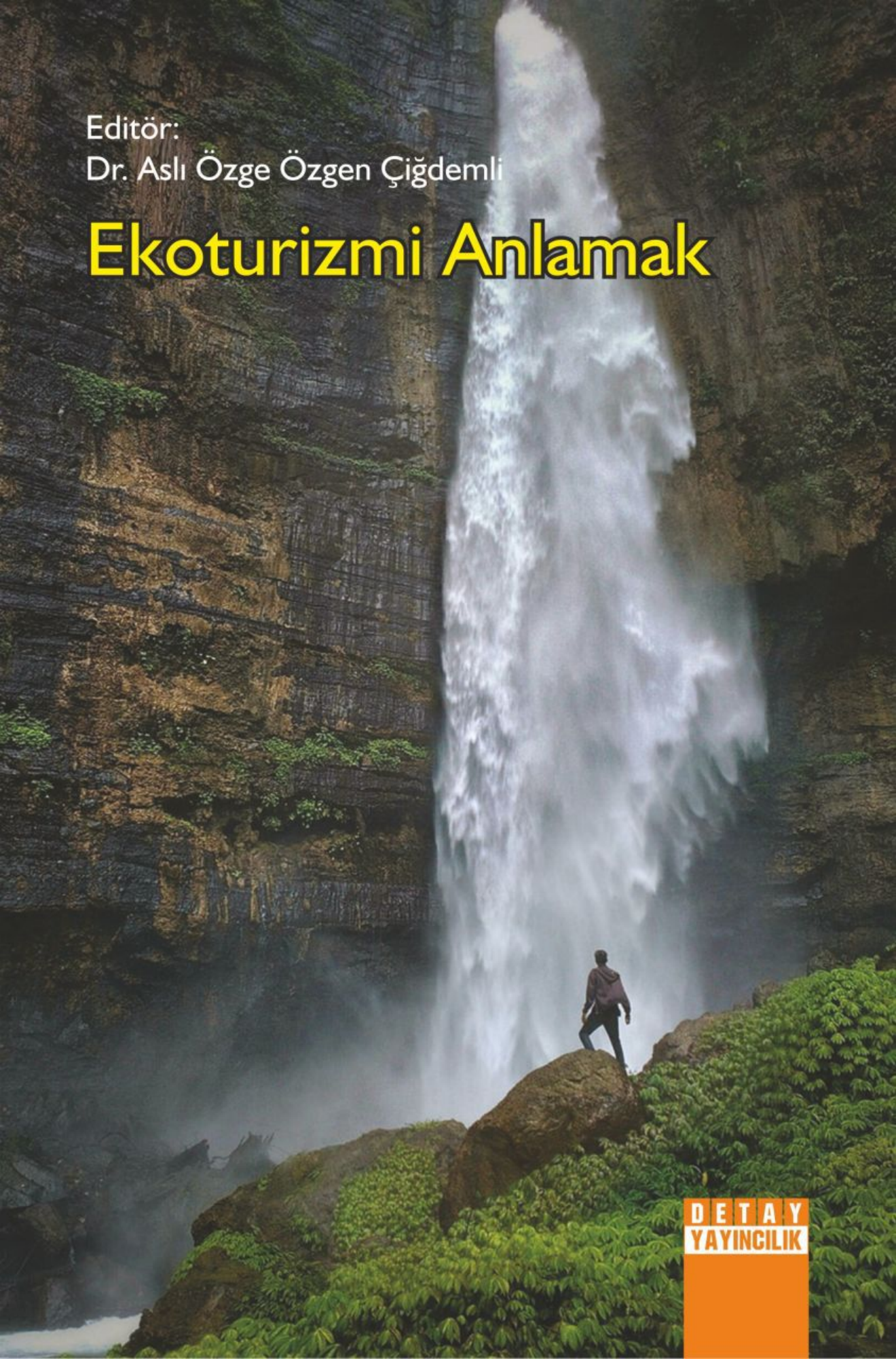

Editör:
Dr. Aslı Özge Özgen Çiğdemli
Ekoturizmi Anlamak
DETAY
YAYINCILIK

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ v

YAZARLAR HAKKINDA vi

KISIM I:
EKOTURİZME GENEL YAKLAŞIM

1. Ekoturizm Kavramı: Çatışan Ekoller 2
2. Ekoturizm ve Çevre İlişkileri 12
3. Ekoturizm ve İklim Değişiklikleri 24
4. Ekoturizm ve Biyoçeşitlilik 36
5. Ekoturizm ve Sürdürülebilirlik 51
6. Ekoturizm ve Sosyal Sorumluluk 74

KISIM II:
EKOTURİZM YÖNETİMİ VE PLANLAMASI

7. Ekoturizmin Etkileri 92
8. Ekoturizmde Çevre Yönetimi: Koruma-Kullanma Dengesi 105
9. Ekoturizme Yönelik Devlet Politikaları 115
10. Ekoturizm ve Yerel Halk İlişkileri 129
11. Eko-Etiketleme 143
12. Ekoturizmde Sertifikalandırma 161
13. Ekoturizmde Etik Konular 171
14. Ekoturistik İşletmeler 181
15. Ekoturizm ve Taşıma Kapasitesi 198
16. Ekotur Yönetimi 211

KISIM III:
EKOTURİZM İLE İLİŞKİLİ TURİZM TÜRLERİ

17. Doğa Turizmi 224
18. Kırsal Turizm 234
19. Kültür Turizmi 244
20. Agro-Turizm 255
21. Sorumlu Turizm 262
22. Botanik Turizmi 270
23. Kuş Gözlemciliği 280

KISIM IV:
EKOTURİSTİK ALANLAR

24. Milli Parklar 294
25. Ekoturizm Açısından Sulak Alanlar: Turizm Kalkınmasında Sulak Alanların İşlevselleştirilmesi 303
26. Kıyı Ekoturizmi 316
27. Vahşi Yaşam ve Fauna 327
28. Korunan Alanlar 340

KISIM V:
EKOTURİZMDE FARKLI KONULAR

29. Eko-Gastronomi 352
30. Ekoturizm ve Çocuk 361
31.Ekoturizm ve Kadın 374
32. Ekoturist Davranışları 387
33. Eko-Rekreasyon 397
34. Ekoturizm Rehberliği 408

EKOTURİZM VE BİYOÇEŞİTLİLİK

Nihat ÇEŞMECİ*

Dünyada sanayileşmenin ve nüfus artışının çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin giderek daha fazla hissedilmeye başlandığı 1970'lerden itibaren, biyolojik çeşitliliğin korunması ve doğal çevreye duyarlılık konuları sıklıkla gündeme gelmeye başlamıştır. Biyolojik çeşitliliğin azalması veya diğer bir ifadeyle bazı bitki ya da yabani hayvan türlerinin yok olması, birçok farklı çevre sorununa yol açabileceği gibi, bu sorunların da bütün dünyadaki insanların yaşamını ve faaliyetlerini olumsuz etkileyebileceği araştırmalarla ortaya konmuştur. Bu nedenle, günümüzde biyolojik çeşitliliğin korunması, sadece turizm açısından ve sadece ülkeler ve hükümetler bazında değil, küresel çapta ele alınması gereken bir sorun olarak görülmektedir. Biyolojik çeşitliliğin korunması ve devamlılığının sağlanmasında ise, en önemli araçlardan birinin ekoturizm faaliyetleri olduğu çok sayıda araştırmacı tarafından ifade edilmektedir. Aynı zamanda, ekoturizmin temel çekicilik unsuru ve "hammaddesi" de biyolojik çeşitlilik ve bozulmamış doğal kaynaklardır. Bu durumda, bir ülkede sürdürülebilir kalkınmanın biyolojik çeşitliliğin zarar görmeden gerçekleştirilebilmesinde ekoturizmin çok sayıda fırsatlar sunduğu (Bashar, 2018: 3) ifade edilebilir.

Bu bölümde, öncelikle biyolojik çeşitlilik kavramı, temel unsurları ve bazı diğer ilişkili kavramlardan bahsedilecek, sonrasında ise Türkiye'de biyolojik çeşitlilik hakkında bilgi verilerek, bu çeşitliliğin ekoturizm açısından nasıl değerlendirilebileceği tartışılacaktır. Bölümün son kısmında ise, ekoturizmle biyolojik çeşitlilik ilişkisi ele alınarak, biyoçeşitliliğin korunmasında ekoturizmin nasıl bir rol üstlenebileceği değerlendirilecektir.

1. BİYOÇEŞİTLİLİĞİN TANIMI VE TEMEL UNSURLARI

Kısaca "biyoçeşitlilik" olarak kullanılan biyolojik çeşitlilik kavramı farklı bilim adamları tarafından farklı şekillerde tanımlanmış olsa da (DeLong, 1996: 738), basitçe canlı doğanın içerisindeki çeşitlilik olarak (Erten, 2004: 99) veya doğadaki hayatın çeşitliliği (DeLong, 1996: 745) olarak tanımlanabilir. Kavram, her ne kadar sıklıkla sadece yabani hayvan ve bitki türleri için kullanılsa da, geniş anlamıyla, türlerin yaban formlarının yanı sıra, insan tarafından ıslah edilmiş türlerin çeşitliliğini de kapsamaktadır (Erten, 2004: 99). Günümüzde kavramla ilgili en kapsamlı olan ve en sık kullanılan tanım, 1992 yılında Brezilya'nın Rio de Janeiro kentinde gerçekleştirilmiş olan Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı sırasında oluşturulmuş olan tanımdır (Demirbaş Çağlayan, 2020: 20). Konferansta, Türkiye dahil 150 faklı ülkenin

* Dr. Öğr. Üyesi, Erciyes Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm Rehberliği, ncesmeci@erciyes.edu.tr

View publication stats